

*School for Teachers
Училище за учители*

ОРГАНИЗИРАНЕ И ЕФЕКТИВНО ПРИЛАГАНЕ НА НОВИЯ МОДЕЛ НА ЦЕЛОДНЕВНА ОРГАНИЗАЦИЯ НА УЧЕБНИЯ ПРОЦЕС

Мариела Костадинова, Елиза Хаджиева
Основно училище „Св. св. Кирил и Методий“ – с. Арда

Резюме. Целодневната организация на учебния процес включва пълния образователен цикъл за постигане на общодостъпно, базисно знание, основано на принципите на справедливост, толерантност и перспективност. Чрез специфичната структура на дейностите в полуинтернатните групи се цели правилно разпределяне на часовете за самоподготовка, занимания по интереси и организиран отход. Всички дейности взаимно се допълват и водят до създаване на емоционална и позитивна учебна среда.

Keywords: full-day school process, self-training

По традиция образованието стои високо в ценностната скала на българския гражданин. Затова българското образование трябва да отговаря на нуждите на съвременното общество, т.е. да дава практически знания и умения на учениците, да ги подготвя за самостоятелно справяне с трудностите и да разширява кръгозора им. Благодарение на проекта „Подобряване на качеството на образованието в средишните училища чрез въвеждане на целодневна организация на учебния процес“ се запазва една дългогодишна традиция в сферата на образованието, която се обогатява с нови и актуални елементи. Училище „Св. св. Кирил и Методий“ в село Арда работи по този проект още от самото му начало и показва добри резултати.

В тази връзка са организирани редица обучения за повишаване на професионалните умения на учителите и възпитателите. Изградените умения и компетентности за прилагане на интерактивни стратегии и методи, за създаване на благоприятна и мотивираща среда и осъществяване на конструктивно педагогическо взаимодействие са основните задачи на проекта, които ще имат траен ефект върху педагогическата практика и след приключването му. Очакваните резултати са утвърждаване на средишните училища като успешна политика за модернизирани и оптимизирани на училищната мрежа; преодоляване на диспропорциите в степента на образованост на учениците от закритите и преобразувани училища; повишаване нивото на социализация на

учениците, обхванати в ПИГ, както и възпитание в толерантност, сътрудничество и стремеж към успех.

Целодневната организация поставя учениците в много по-разнообразни междуличностни взаимодействия – не само ученик – обучаващ, а и ученик – ученици, ученик – институции, ученик – общество. Това е насочено към изграждане на социалната култура на подрастващите, което е и един от приоритетите на проекта. Връзката учител – възпитател – ученик е водеща педагогическа предпоставка за успешната реализация на целите на целодневната организация. От тук следва, че непрекъснатата комуникация между учителя и възпитателя е от особена важност за продуктивността на процеса. Възпитателят получава информация както за изучения учебен материал и зададените домашни работи, така и за конкретните трудности, срещнали учениците, необходимостта от индивидуални консултации и други.

Целодневната организация на учебния ден може да се осъществи за ученици от I до VIII клас при наличие на необходимите санитарно-хигиенни условия и по желание на родителите – така в нашето училище са сформирани две полуинтернатни групи: I – IV и V – VIII клас. При тази организация задължителните учебни часове се съчетават с форми на самоподготовка, занимания по интереси и организиран отход.

Вътрешната структура на дейностите в часовете на ПИГ включва следните режимни моменти.

Блок А – обяд, организиран отход и спорт – 2 часа.

Блок В – самоподготовка – 2 часа.

Блок С – дейности по интереси – 2 часа.

Всички дейности при целодневното обучение се допълват. При планирането на образователно-възпитателния процес не могат да се изключат или заменят дейности за сметка на останалите. Правилното разпределение и разнообразяването им водят до създаване на емоционална и позитивна учебна среда.

Блок А – обяд и организиран отход и спорт

Основно значение за провеждането на часовете играят материалната база и добрите хигиенни условия в училищната сграда, с които нашето училище може да се похвали.

В организирания отход и спорт много важно място заема обядът на учениците. В нашето училище е оборудван училищен стол, където всички ученици получават топла и разнообразна храна. Освен това усвояват основни хигиенни навици и правила за култура на храненето. Особено внимание обръщаме на здравословното хранене – какво е неговото значение и как да го постигнем.

Часовете за организиран отход и спорт са любими на учениците. Те могат да се провеждат както на открито, така и в училищната сграда. При добри метеорологични условия се практикуват разходки сред природата, чрез които учениците се запознават с богатствата на родната природа и оценяват нейното

значение. В училищния двор и физкултурния салон са осигурени достатъчно и разнообразни спортни пособия, част от които са по проекта за целодневна организация. Участието на учениците в различни спортни и състезателни игри ефективно допринася за сплотяване на групата, формирането на екипи, изграждането на качества като постоянство, отговорност и самодисциплина. Часовете за организиран отход и спорт имат голямо значение както за здравето на учениците, така и за ефективното провеждане на самоподготовката.

Блок Б – самоподготовка.

Самоподготовката допринася за правилното и трайно усвояване на учебния материал и съдейства за формиране на навики за самостоятелно учене с разбиране, стимулира любознателността и стремежа към знание.

Самоподготовката е основен момент в целодневното обучение, като при нея не се изисква повторение на преподаденото, а осигуряване на спокойна, съзидателна среда за работа на учениците и засилване на увереността им за самостоятелна работа. Много важни са няколко основни момента: да не се избързва с помощта; умението на възпитателя да помага само толкова, колкото е нужно, за да насочи ученика към по-нататъшна самостоятелна работа. За да бъде самоподготовката ефективна, е необходимо учителят и възпитателят да работят в добра комуникация и да имат еднакви педагогически изисквания.

За стимулиране активността на учениците и самостоятелно справяне с поставените задачи използваме различни методи и средства. Предимството на смесената група е, че позволява прилагането на взаимното подпомагане от по-големите на по-малките ученици. От своя страна, по-малките и любознателни ученици се запознават с интересни и достъпни за тях акценти от учебния материал на по-горните класове, които впоследствие те усвояват по-лесно. От друга страна, учениците, които са с пропуски, имат възможността да попълнят знанията си.

При самоподготовката учебната дейност има по-свободен, по-диференциран и често пъти по-творчески характер. С успех се прилагат следните методи – работа по групи, провеждане на беседи и дискусии, изработване на табла, постери и проекти на най-разнообразни теми и други. По преценка на възпитателите се подготвят тестове и работни листове за диференциране на учебната дейност според материала за подготовка и нивото на учениците. Осигуряват се занимателни кръстословици, игрословици и ребуси, а при по-малките ученици с успех се прилагат и дидактичните игри. Активно се използват наличните нагледни материали, енциклопедии, сборници, речници, книги от библиотеката и компютърни технологии. За часовете по самоподготовка, в зависимост от потребностите на учениците, се осигуряват консултации с учителите по отделните учебни предмети, които се провеждат по график, изготвен от директора.

Блок В – Занимания по интереси

Заниманията по интереси включват разнообразен набор от достъпни и увлекателни занимания, които имат за цел да предотвратят преумората и да развият и обогатят детското мислене. Тези часове допринасят за придобиване на полезни и нови или за прилагане в практиката на вече затвърдени знания и за формиране на хармонична детска личност.

Деятелностите по интереси са онази част от целодневната програма, която може в най-голяма степен да провокира интерес и творчески импулс у децата. Важен момент при планиране и организацията на дейностите е проучването на интересите на учениците в началото на учебната година. Участието им е напълно доброволно. Дейностите се организират в различни направления: общообразователно, научно, художествено, приложно, спортно, приключенско, техническо и пр. Мястото на провеждане могат да бъдат не само много добре обзаведената ни стая в сградата на училището и отлично оборудваният физкултурен салон, но и включва посещения на различни институции, културни и спортни мероприятия.

Учениците с желание се включват в изработването на училищната украса по различни поводи, подреждането на изложби, участват в клуб „Екознайко“, където от отпадъчни материали се изработват произведения на изкуството. Интерес за тях представляват и часовете по развиване на кулинарните умения, изготвянето на различни проекти – например „Училище на бъдещето“, „Лични модни проекти“, „Моето родно място“ и др.

Полезни и желани за учениците са дейностите, провеждани на открито, като организиране на спортни игри, рисунки на асфалт, посещения на местните забележителности, велопреходи, яздене на коне, разходки и походи, за които има чудесни условия в района на селата Арда и Могилица. Участват в подготовката и провеждането на общоучилищни и обществени празници, обичаи и традиции в района.

Целодневната организация дава възможност за интегративни взаимодействия между изучаваните теми и дейностите по интереси. В условията на целодневната организация на обучението се предоставя възможност на учениците да усвояват знания, които да могат да прилагат на практика, да придобиват опит за самостоятелно справяне с трудностите, да развият творческо мислене, като същевременно осъществяват познавателно взаимодействие помежду си. Умелото съчетание на всички дейности в полуинтернатните групи допринася за постигане на по-качествен образователно-възпитателен процес в средишните училища.

ЛИТЕРАТУРА

МОН РД09-114 (2002). Рамкова програма за целодневна организация на учебния процес.

Обучителни материали за учители и възпитатели от средишните училища.

REFERENCES

MON RD09-114 (2002) Ramkova programa za tselodnevna organizatsiya na uchebniya protses.
Obuchitelni materiali za uchiteli i vazpitatei ot sredishtnite uchilishta.

ORGANIZING AND EFFECTIVE IMPLEMENTATION OF THE NEW MODEL OF FULL-DAY LEARNING ORGANIZATION

Abstract. Full-day organization of the educational process includes a full educational cycle, which is to introduce general knowledge based on the principles of justice, tolerance and viability. Through specific structure of activities within teaching classes it is sought proper allocation of hours of self-study, classes and organized recreational activities. All activities complement each other and create emotionally rich and positive learning environment.

✉ **Mrs. Mariela Kostadinova, Mrs. Eliza Hadzhieva**
“St. St. Cyril and Methodius” Primary School
Arda Village, Smolyan Municipality, Bulgaria
E-mail: ou_kim_arda@abv.bg